

Det kongelige nærings- og fiskeridepartement

Postboks 8090 Dep
0032 OSLO
postmottak@nfd.dep.no

Deres ref.

Vår ref.
14/07382-15

Dato
22.01.2016

Høringsuttalelse fra GKI Grenlandskommunenes Innkjøpsenhet (antall ledd i leverandørkjeden og subsidier)

Det vises til Departementets brev av 7.12. 2015 med forslag til endringer i forskrift om offentlige anskaffelser samt forsyningsforskriften, med frist for å inngi høringssvar 22. januar 2016.

GKI Grenlandskommunenes Innkjøpsenhet (GKI) vil med dette avgi sine kommentarer. Vi er en felles innkjøpsenhet for Bamble, Drangedal, Kragerø, Porsgrunn, Siljan og Skien kommuner. Vårt oppsett har tatt utgangspunkt i KS sitt oppsett/struktur, og GKI vil avslutningsvis for hvert kapittel gi sine kommentarer.

1. Innledning

Som ledd i det pågående revisjonsarbeidet fremmes ytterligere to forslag til bestemmelser. Den ene gjelder krav til begrensning av antallet ledd i leverandørkjeden for bransjer med særlige utfordringer med arbeidslivskriminalitet. Bestemmelsen er foreslått inntatt i ny forskrift om offentlige anskaffelser og ny forskrift om innkjøpsregler i forsyningssektorene.

Den andre gjelder regulering av bygge- og anleggskontrakter med tilknyttede tjenestekontrakter som oppdragsgivere ikke selv inngår, men subsidierer med mer enn 50 %. Bestemmelsen er foreslått inntatt i ny forskrift om offentlige anskaffelser.

KS støtter begge forslag.

Våre kommentarer til de forskjellige bestemmelsene utdypes i det følgende.

Forslaget om begrensning i leverandørkjeden behandles i punkt 2 og forslaget til ny bestemmelse om subsidierte kontrakter behandles i punkt 3.

GKI - Grenlandskommunenes innkjøpsenhet

Tlf: +47 35 58 10 00

Faks: +47 35 58 90 11

skien.postmottak@skien.kommune.no

Post: Pb. 158, 3701 Skien

Besøk Leirvollen 14

Bank: 2680.07.01049

Org. Nr.: 938 759 839

2. Begrensing i leverandørkjeden

KS ser viktigheten offentlig sektor iverksetter tiltak som fremmer et seriøst arbeidsliv. Det er i alle parter interesse at arbeidslivskriminalitet bekjempes.

Det vises her til at KS har deltatt i utarbeidelsen såkalte seriøsitetsbestemmelser. KS har i samarbeid med Difi, BNL og Fellesforbundet utarbeidet felles kontraktsbestemmelser for å fremme seriøsitet i bygg- og anleggsbransjen. I kontraktsbestemmelsene er det inntatt et krav om begrensing i leverandørkjeden tilsvarende departementets forslag. Kontraktsbestemmelsene er ment som en best practice og er et anbefalt verktøy for de av våre medlemmer som ønsker å stille seriøsitetskrav i sine bygg- og anlegg kontrakter.

Forslaget fra departementets innebærer en plikt for oppdragsgiver til å sette en begrensing for antall leverandørledd.

I forhold til om en plikt- regel i anskaffelsesregelverket er egnet virkemiddel vises det til KS sin høringsuttalelse til endringer i lov og forskrift om offentlige anskaffelse av 4.6.2015 samt vår høring til NOU 2014:4 av 9.10.2014.

Det følger av nevnte høringer at KS som hovedregel mener at ulike samfunnsmessige hensyn fremmes best gjennom informasjon og konkret veilednings fremfor pålegg og skal – krav i anskaffelsesregelverket. Vårt syn er at oppdragsgiver selv må bestemme hvilke formål som skal ivaretas ved de enkelte anskaffelsene. Oppdragsgiver skal gis mulighet til, men ingen plikt til å fremme samfunnsmessige hensyn i offentlig anskaffelser. KS stilte seg på bakgrunn av dette positiv til at regelverket gjennom kan-bestemmelser tydeliggjør mulighetene til å stille vilkår som støtter opp om sentrale samfunnsmål.

Til tross for ovenstående kan KS tiltre at det innføres en plikt-regel/ et skal-krav om begrensinger i leverandørkjeden. Regelens anvendelsesområde er avgrenset til å gjelde bygg- og anleggskontrakter samt renholdskontrakter. Dette er begge områder hvor det er store utfordringer knyttet til arbeidskriminalitet.

Kontraktskjeden kan, jf forslaget maksimalt ha tre ledd. KS støtter at det foreslåtte antallet settes som hovedregel. Dette tilsvarer det antallet vi har fremmet i de tidligere nevnte seriøsitetsbestemmelsene og som også andre store oppdragsgivere har innført i sine kontrakter.

KS er enig med Statsbygg om at det er viktig at det åpnes for unntak fra kravet maksimalt tre ledd. Det kan være behov for flere ledd i enkeltstående prosjekter. Dette må oppdragsgiver kunne vurdere konkret.

Plikten til å sette en begrensing skal iht. forslaget gjelde fra kr 1,55 mill. Beløpsgrensen er satt tilsvarende som for plikten til å stille krav om lønns- og arbeidsforhold, jf forskrift om lønns- og arbeidsforhold i offentlige kontrakter. For renholdskontrakter anses beløpsgrensen som hensiktsmessig og i overensstemmelse med krav til proporsjonalitet.

KS vil imidlertid påpeke at grensen er veldig lav for bygg – og anleggskontrakter og er usikker på om kravet er forenelig med kravet til forholdsmessighet. Bestemmelsen vil medføre økte kostnader til dokumentasjon og kontroll i oppfølgingen.

På den annen side er behovet for bruk av underleverandører i små byggekontrakter liten. Videre er det fra oppdragsgivers ståsted ønskelig at det er ordende forhold på byggeplassen uansett byggets størrelse. KS har ikke grunnlag for å fremme konkrete forslag til hva som vil være et optimalt innslagspunkt/beløp.

KS har heller ikke tilstrekkelig oversikt eller grunnlag for å fremme forslag over andre bransjer som bør omfattes av bestemmelsen. Oppdragsgiver kan etter KS sin vurdering sette slike krav på de områder hvor en finner det påkrevd/hensiktsmessig utfra en kjennskap til hvor utsatt den konkrete bransje er for arbeidskriminalitet.

Kommentarer fra GKI

Både Skien kommune (Skiens-modellen) og Porsgrunn kommune har fattet bystyrevedtak om tiltak for å motvirke sosial dumping og svart arbeid. Skiens-modellen er noe strammere enn forslaget som departementet nå har på høring. Dersom forskriftsendringen vedtas bør Skien kommune og Porsgrunn kommune (Grenlandskommunene) eventuelt vurdere om egne bestemmelser skal revideres eller utgå i form av ny politisk behandling.

GKI har ikke grunnlag for å fremme konkrete forslag til hva som vil være et optimalt innslagspunkt/beløp. Man har heller ikke tilstrekkelig oversikt eller grunnlag for å fremme forslag over andre bransjer som bør omfattes av bestemmelsen. Vi støtter KS sin vurdering på disse to områdene.

1. Subsidierte kontrakter

Departementet endrer ved dette sitt forslag fremmet i høring av 17.6.2015. Foreliggende forskriftsforslag er i all hovedsak å videreføre dagens regel. KS var en av flere høringsinstansers som stilte seg kritiske til det tidligere forslaget og er fornøyd med at departementet har hensyntatt høringsuttalelsene på dette punktet.

KS tiltrer at det er støttemottaker som er pliktsubjekt etter anskaffelsesregelverket slik at det er støttemottaker som selv har ansvaret for å etterleve anskaffelsesregelverket.

KSs syn er at det ikke må innføres et strengere regime nasjonal enn det vi er forpliktet til i henhold til anskaffelsesdirektivet. Departementets forslag skal ivareta direktivets artikkel 13, men er gitt et mer vidtrekkende anvendelsesområde for bygge- og anleggskontrakter når regelen omfattet kontrakter helt ned til 6 mill kroner. Direktivets grense tilsvarer EØS-terskelverdien for bygg- og anleggskontrakter som pt er 39 mill. Skal det innføres en slik grense under EØS-terskelverdien mener vi det også her må foretas en samfunnsøkonomisk analyse for å sikre at terskelverdien representerer et optimalt skjæringspunkt.

Støttegivers plikt til å underrette støttemottaker om at anskaffelsesregelverket må følges videreføres i forslaget. Departementet uttaler avslutningsvis at brudd på underretningsplikten kan medføre erstatning. Det redegjøres ikke nærmere for erstatningsansvarets hjemmelsgrunnlag eller omfang. Dette gir et mangelfullt grunnlag for høringsinstansenes syn.

Etter KSs vurdering må et evt erstatningsansvar hjemles i det alminnelige uaktsomhetsansvaret. En plikt til underretning må være begrenset til en plikt til å opplyse om at anskaffelsesregelverket skal følges og ikke en underretningsplikt om hvordan dette regelverket skal etterleves.

En unnlatelse av å varsle kan ikke strekke seg så langt som at støttegiver blir erstatningsansvarlig etter lov om offentlige anskaffelser § 11, for støttemottakers gjennomføringsfeil (positiv eller negativ kontraktsinteresse). Erstatningsansvar for brudd på underretningsplikten, må være begrenset til at støttegiver i høyden kan bli erstatningsansvarlig for det tap som oppstår hos støttemottaker fordi han har gjennomført en ulovlig direkte anskaffelse, for eksempel ansvarlig for hele eller deler av overtredelsesgebyr for brudd på kunngjøringsplikten. Om erstatningsansvaret ved avkortning og uten virkning vises til NOU 2010:2.

Kommentarer fra GKI

GKI støtter KS sitt synspunkt / vurdering.

Med hilsen

Rune Hagøy
daglig leder
3558 9009

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift.

Antall vedlegg: